

ТЕМАТИЧНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ

Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Гуржій О.В.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено напрями тематичного вдосконалення лікарів-стоматологів у міжтестастаційний період як складової частини системи безперервного професійного розвитку.

Ключові слова: післядипломна освіта, тематичне удосконалення.

The article focuses on the topic improvement of dental practitioners in the interesting period as an integral part of the system of continuous professional development.

Keywords: postgraduate education, thematic improvement.

Одна з особливостей лікарської спеціальності – необхідність постійного підвищення кваліфікації, оскільки жодна з освітніх систем не може гарантувати своїм випускникам довічну компетентність. Переатестація знань і практичних навичок та перепідготовка лікарів пояснюються швидкими темпами розвитку медичних технологій. Згідно з рекомендаціями ВООЗ медична освіта має фактично розглядатися як безперервний процес, що триває протягом усієї трудової діяльності спеціаліста [2].

Післядипломна освіта лікарів-стоматологів проводиться відповідно до вимог наказів МОЗ України. Вона охоплює навчання лікарів у інтернатурі, спеціалізацію, удосконалення на тематичних і передатестаційних циклах, курсах інформатики і стажування.

Основою розвитку післядипломної освіти в Україні є «Концепція і програма розвитку системи післядипломної освіти лікарів і провізорів».

За останні десятиріччя в стоматології активно розвиваються нові технології, які у своїй основі мають наукові обґрунтування новизни в етіології, патогенезі, перебігу хвороб. Відповідно змінюються уявлення про діагностику, лікування, профілактику, на їхній підставі розробляються апарати, матеріали, інструментарій. Робочі місця лікарів-стоматологів радикально переоснащуються. У колишній єдиній спеціальності «Стоматологія» виник не лише її розподіл на дитячу, терапевтичну, хірургічну, ортопедичну, ортодонтію, а і в кожному розділі створені напрями, до яких належать реставрація зубів, ендодонтія, пародонтологія, імплантологія, остеопатія, реконструктивна хірургія і т.д. У зв'язку з цим у Асоціації стоматологів України створені відповідні секції, які функціонують самостійно.

Високий ступінь конкурентності в роботі лікарів-стоматологів, діяльність численних приватних стоматологічних кабінетів, клінік, різні рівні їх оснащення потребують від лікарів удосконалення знань і вмінь. У післядипломній освіті воно має характер безперервного професійного розвитку.

Аналізуючи стан питання, можна виділити напрями тематичного удосконалення лікарів. Перший напрям – обов'язкове тематичне удосконалення в державній системі післядипломної освіти, яке передбачає етап оцінки знань і вмінь лікаря. Цикл завершується заліком і набранням кількості балів для наступної атестації на лікарську категорію. Так, на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів розроблені, затверджені й упроваджені в навчальний процес відповідні програми ТУ, які передбачають термін навчання 4 тижні (30 балів):

- «Актуальні питання стоматології»;
- «Актуальні питання стоматології. Рентгенодіагностика в стоматології»;
- «Актуальні питання онкології в стоматології»;
- «Актуальні питання хірургічної стоматології на амбулаторному прийомі».

Навчальний план може бути обмежений одним розділом стоматології, відповідно скорочується термін навчання (1 тиждень – 10 балів, 2 тижні – 15 балів, 6 тижнів – 45 балів) [4]. Наприклад:

- «Проблема ВІЛ/СНІДу, парентеральних гепатитів та інших сучасних інфекцій у стоматології»;
- «Сучасний стан діагностики, лікування і профілактики пародонтиту»;
- «Профілактика стоматологічних хвороб»;
- «Інформаційні технології в стоматології»;
- «Основи сучасної ендодонтії»;
- «Сучасні технології й матеріали в реставрації зубів»;
- «Дентальна імплантологія».

Тематика удосконалення визначається діяльністю кафедри, яка проводить навчання лікарів-інтернів. Так, із метою координації роботи лікарів – базових керівників інтернів кафедра проводить цикли тематичного удосконалення для керівників лікарів-інтернів базових лікувально-профілактичних закладів [3]. В основу їхньої навчальної програми покладено вирішення таких завдань:

- вивчення регламентуючої документації з підготовки лікарів-інтернів;
- освоєння методів організації навчального процесу в інтернатурі, ведення документації керівника і лікаря-інтерна, проведення відкритих занять;
- методика проведення занять з окремих розділів навчальної програми інтернатури (спеціалізації) випускників вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації за спеціальністю "Стоматологія", урахування специфіку роботи лікарів за місцем розподілу.

Організацію навчання і контролю знань можна значно покращити, використовуючи сучасні технології, такі як дистанційна освіта, вебінари, віртуальні майстер-класи [1]. Включення їх у комп'ютерні сітки дозволяє забезпечити практично всі форми онлайн-спілкування лікаря-інтерна і викладача: тест-контроль за допомогою програми, яка надсилається з вишу; консультації, семінарські заняття, обговорення складних клінічних випадків за участі викладача. Технічне забезпечення цієї діяльності охоплює не тільки придбання комп'ютерів, модемів і включення в інформаційну сітку, а і розробку відповідного програмного забезпечення.

Другий напрям тематичного удосконалення лікарів-стоматологів, який широко використовується, має індивіду-

альний, ініціативний характер, викликаний необхідністю освоєння і впровадження сучасних методів, технологій і матеріалів. Лікар має можливість формувати власну індивідуальну освітню траєкторію. Натепер маємо широкий вибір навчальних центрів, тренінгів, майстер-класів, конференцій, семінарів, виставок, де є можливість засвоєння знань, умінь, їх удосконалення. Зарахування на такі види тематичного удосконалення визначається критеріями знань і вмінь залежно від досвіду лікаря:

1 рівень – мати уявлення про матеріали і технології (інтерни);

2 рівень – знати матеріали і вміти застосовувати їх за показаннями;

3 рівень – знати матеріали, вміти працювати з ними і творчо реалізувати їхні можливості;

4 рівень – володіти новими науково-практичними даними про матеріали і технології, демонструвати їх лікарям, читати лекції, організовувати семінари, конкурси.

За участь у освітніх заходах (семінарах, тренінгах, конференціях тощо) лікарю видається сертифікат і нараховуються бали безперервного професійного розвитку. Такі види навчання враховуються при оформленні на пердестатійні цикли і в професійній характеристиці лікаря.

Отже, сучасні лікарі-стоматологи мають широкі можливості доступу до безперервного професійного розвитку.

Список використаної літератури

1. Впровадження он-лайн майстер-класів у післядипломну освіту лікарів-стоматологів / Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., А.В.Марченко [та ін.] // Впровадження нових технологій кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних, фармацевтичних, навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. – Тернопіль, 2012. – С.501-502.
2. Значення післядипломної освіти у формуванні професійної майстерності лікаря-стоматолога / [Скрипник І.М., Скрипников П.М., Павленко Л.Г., Хміль Т.А.] // Проблеми інтеграції української медичної освіти у світовий освітній простір : матеріали Всеукр. навч.-метод. конф. – Тернопіль, 2009. – С.287-289.
3. Скрипников П.М. Організація навчання лікарів-інтернів за фахом «Стоматологія» на базах стажування: навчальний посібник для лікарів-інтернів та базових керівників / Скрипников П.М., Марченко А.В., Хміль Т.А. – Полтава, 2014. – 38 с.
4. Упровадження тематичного циклу „Інформаційні технології в стоматології” в післядипломну освіту лікарів-стоматологів / [Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Бутович М.І.] // Сучасні технології навчання у підготовці медичних кадрів : матеріали навч.-метод. конф. – Полтава, 2008. – С. 144-146.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-ПСИХІАТРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ НА КАФЕДРІ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Боднар Л.А.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено окремі аспекти підготовки лікарів-інтернів на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології в умовах реформування сучасної вищої освіти і системи охорони здоров'я. Охарактеризовано форми навчально-виховного процесу, що застосовуються для аналізу проблеми стигматизації психічно хворих, та окреслені провідні шляхи її розв'язання.

Ключові слова: навчання, лікар-інтерн, психіатрична допомога, реформування, стигматизація.

The article describes some aspects of the training of interns at the department of psychiatry, narcology and medical psychology in the context of reforming modern higher education and health care system. The authors describe the forms of the educational process that are used to analyze the problem of stigmatization of mentally ill patients and to determine the main ways to solve it.

Keywords: training, doctor-intern, psychiatric help, reforming, stigmatization.

Система охорони здоров'я України нині перебуває на етапі побудови нової моделі, наближеної до європейських стандартів. Цей процес обов'язково потребує зміни парадигми вищої медичної освіти. Реформування в системі охорони здоров'я висуває високі вимоги до формування спеціалістів нового типу, які мусять не тільки досконало володіти спеціальністю, а й мати навички комунікабельності, ділового спілкування, вміти адаптуватися до нових змін, розбиратись у питаннях страхування, економіки і юриспруденції.

Сутність сучасної системи психіатричної допомоги полягає в новій ідеології, спрямованій на дестигматизацію й інтеграцію цієї допомоги в первинну медико-санітарну ланку; новій методології, яка передбачає використання біо-психосоціальної моделі з акцентом на психосоціальній терапії та реабілітації, а також розширенні низки профілактичних заходів і забезпеченні відповідно підготовленого кадрового потенціалу – мультидисциплінарною командою (сімейний лікар, психіатр (дитячий психіатр, нарколог), психолог (психотерапевт), медична сестра, соціальний працівник/робітник).

Найважливіше завдання кафедри психіатрії, наркології та медичної психології – підготувати лікаря-психіатра з урахуванням усіх особливостей реформування і вищої медичної освіти, і системи охорони здоров'я, в тому числі реформування психіатричної допомоги.

На кафедрі відбувається післядипломна підготовка лікарів-інтернів із фаху «Психіатрія». Провідна мета цієї підготовки – остаточне формування лікаря-професіонала. Це означає не тільки опанування лікарями-інтернами основних професійних знань і навичок з обраного фаху, а й формування в них деонтологічного підходу і гуманного ставлення до пацієнтів психіатричної клініки, а також нових принципів ставлення до хворих з урахуванням необхідних реформувальних, що відбуваються в психіатрії [4, с. 140].

На лекціях і практичних заняттях викладачі кафедри постійно наголошують на тому, що у своїй повсякденній